

Greenlandis

№ 70

LIEUVIŲ TREMTINIŲ SAVAITRAŠTIS VAKARŲ EUROPOJE

1951. XI. 28.

TREMTIS - THE EXILE

Lithuanian Weekly

№ 70, 28. November 1951

Publisher & Editor: Simas Miglinas,
Membership Association of the Free
Press, (13 b) Memmingen, Postfach 2,
Tel. 2677 / Sponsor: International
Refugee Organization / Printer:
Memminger Zeitung, Schrannepl. 6

Nauja emigracijos organizacija?

IRO veikla, kaip jau buvo įvairiomis progomis informuota, baigiasi šių metų pabaigoje. Jau dabar aiškėja, kad jokių būdų IRO nesuėmė pagelbėti visiems pasirodusiems išemigruoti tremtiniais.

Yra kiles sumanymas sudaryti naują organizaciją, kuri teštų pagalbą norintiems išemigruoti tremtiniais ir kitiems europiečiams pasibaigus IRO veiklai. Norima sudaryti sąlygas, kad ateinančiais metais galėtų iš Europos išvykti apgyventų kraštų išemigruoti, įskaitant ir tremtinius, 115 000 asmenų.

Emigracijos, kuri ateinančiais metais sudarytų sąlygas iš Europos išemigruoti 115 000 asmenų, įskaitant šiuose šiuose tremtinius, reikalu įvyko Brüsselio konferencija, kurioje dalyvavo 23 valstybių atstovai. Konferencija suaukė Belgiją, tačiau vadovaudamasi Amerikos pagedavimais.

Nutarta ieškoti kelių, kad ateinančiais metais emigracija galėtų būti toliau tęsiama.

Lietuvių pavyzdžiui

Stockholmas. Paskutiniu metu trys lenkų pabėgėliai paspruko iš Lenkijos sekdamie šią vasarą tokiu pat būdu pabėgusių lietuvių pavyzdžiui. Lenkų žvejai, išplaukę Baltijo žvejoti, žvejų laivo kapitoną ir vieną jūreivį uždarė kabonoje ir leidosi linkui Švedijos pakrantę, kurias priplaukę davė pagalbą signalus. Pasiekę Švediją bėgliai paprašė teisės apsigyventi Švedijoje.

Karinė informacija

6 amerikiečių divizijos Vokietijoje. Lapkričio 21 dieną per Bremerhaven uostą Vokietijon atvyko 2200 amerikiečių karininkų ir kareivių dalinys, sudarąs dalį dvidešimt aštuntosios divizijos, kuri perkeliama Vokietijon. Paskutiniai šios divizijos daliniai Vokietiją pasiekė iki šių metų pabaigos. Tuo būdu Vokietijoje atovės šešios amerikiečių divizijos, iš kurių keturios šiais metais atvyko. Atvykusius karius pasveikino gen. Eisenhoweris.

Tautinė divizija Augsburg. 43-ji amerikiečių pėstininkų tautinė divizija paskutiniu metu įsikūrė Augsburg. Tai pirmas atvejis, kada tautos metais ši divizija, skaitoma prie tautinių Amerikos dalinių, perkeliama svetur.

Kanadiečiai Europon. Lapkričio 20 dieną per Rotterdamą Europon atvyko kanadiečių dalinys, priklausąs 27-ajai Kanados pėstininkų brigadai. Šiuo karį atvyko minėtos brigados 1500 karių, kurie, gen. Eisenhowerio vadovybėje, būsią įkurdinti Hannoverio apylinkėse, — informuoja Neue Zeitung.

Prancūzija Indokinijoje stato Maginot liniją. Atremti komunistų puolimams ir apsaugoti turtingesnes ir karinių požiūriu svarbias sritis Prancūzijos vyriausybės nutarimu Indokinijoje pradėta statyti Maginot tipo gynybinė linija, kurios dalis jau baigta, sauganti išėjimą Raudonosios jūros delton ir sauganti Haiphong uostą.

Sunkėja oro karo Korėjoje. Spauda pateikia informaciją, jog oro karo Korėjoje nuolat vis daugiau sunkėja. Sovietai pristatę 1500 srausinių lėktuvų, tipo „MiG-15“, kurie greitesni už amerikiečių F-80 lėktuvus ir su jais kovos darosi vis sunkesnės.

Pragaro Pošvaistės

Siame TREMTIES numeryje pradėdama spausdinti ištraukos iš Vytauto Alano romano PRAGARO POŠVAISTĖS, kurį išleido TREMTIES leidykla. Romane gausu spalvingų scenų, netolimo meto išgyvenimų, kurių fone ryškėja personažų charakteriai. Vieni jų karą laiko Dievo slūsta nelaime, kiti karo chaoso išvėglia žmogų kaitininką.

Knygos įrisimo darbai kiek užsidedė, tačiau ateinančios savaitės pradžioje veiksias jau pradės keliauti pas skaitytojus. PRAGARO POŠVAISTĖS pasirodymo proga TREMTIS ateinančiam numeryje pateiks su autoriumi pasikalbėjimą, kuriame plačiau paličiame kultūrinio ir, apskritai, lietuviško gyvenimo aktualijai klausimai.

TREMTIS BICIULIUI

AMERIKOJE DĖMESIUI
Jau praėjusiame TREMTIES numeryje buvo pateikta informacija, jog dėl darbu persikrovimo Mr. Stp. Nasvity toliau TREMTIAI negali atstovauti. TREMTIS Biciuliai, per Mr. Stp. Nasvity užsiskaičiusi laikraštį, atleisti prenumeratorus prašė, adresu pakelti bet kiltas su laikraščio susijusias klausimas prašomi kreiptis į TREMTIES atstovą Mr. A. Siliną, kuris pasiekiamas šiuo adresu:

Mr. A. Silinas
5125 So La Grosse Ave,
Chicago 38, Ill.

VLIKui reikia pasiskelbti vyriausybe...

Lietuvišką visuomenę domina tolimesnė įvykių raida VLIKui neptvirtinus susitarimo su LDS min. Lozoraitiu. Tuo tarpu naujienų iš lietuviškosios politikos centro gana šykštu. Penketukas iš dešinės, balsavęs prieš susitarimo tvirtinimą, staiga apsilto, užsidarė savo kambariuose, kuriuose tarpusavyje paposėdžiaujama, paplanuojama, bet tuo tarpu dar matomai nesurandama formulė naujam ėjimui.

Vienas VLIKo narys, visą laiką atkariai pasisakęs prieš bendradarbiavimą su Lietuvos Diplomatais susitartu būdu, kuris, beje, daug rašalo sunaudojo „Draugui“ berašydamas po Europos bendradarbio pridedamą pasilėpęs straipsnius, kuriuose takto reikalas buvo atidėtas į šalį, dabar išsireiškė: „reikėtų tylėti...“

Kitas iš prieš susitarimą balsavusių, kuriu politiniai klausimai nėra svetimi vandenys, užkalbintas susitarimo nepatvirtinimo temomis pradėjo ieškoti išeičių iš esamos padėties, kuri nesanti maloni, tačiau kuri taip pat nelaikytina tragiška...

— Reikėtų rimtai pagalvoti dėl ateities darbų. Pirmiausia aš matau būtinio reikalo nedelsiant susirinkti grupių atstovams pasitarimui. Kiekviena grupė turėtų tan pasitariman atleiti su savo sumanymais dėl tolimesnio bendro darbo...

— Bet tas pasitarimas, mūsų manymu, santių su Lietuvos Diplomatais neatstovų pagedautina linkme?

— Norus turint nieko nėra negalima, — nusisėpso grupių pasitarimo sumanytojas. Toliau užsimena, jog reikėtų pagalvoti apie platesnės konferencijos suaukimą. Tokioje konferencijoje, be visuomenės atstovų, turėtų dalyvauti ir Lietuvos diplomatai.

Taigi tokios konferencijos metu tektų ieškoti kelių tolimesniam bendradarbiavimui, gi VLIKas turėtų pasiskelbti vyriausybe, t.y. seimui, gi vyriausybę vykdomoji Taryba...

Tai bene didžiausioji naujiena iš VLIKo pastogės.

Si, tuo tarpu nerami ir nepopuliari „vyriausybė“ idėja jau senokai radus vietos eilėje VLIKo bei VT tarybos narių.

Atrodo, kad nebus čia daug suklysta leidžiantis į spėjimą, jog LDS Lozoraitiui būvusiu pokalbiu metu nieko neišsitarus prieš tokį nerahumą, gal būt ir ta pati kova prieš susitarimą nebūtų įgavusi tokių formų, kokias ji įgavo...

Iš kitos gi pusės dabartiniu metu „vyriausybė“ užuomina labai daug ką pasako. Pirmiausia tai, kad kai keno bandomas pirmumas suteikti ne laisvinimo reikalui, bet tam tikram postui, kuris, nebus visai apsiriktas pasakius, esamos sąlygomis nė vienu grašiu laisvinimo reikalo nei nepaspartintų, nei laisvinimui suteiktų didesnio svorio.

Dabar bene būtų daug svarbesnis ir aktualines klausimas: — surasti protinga

NUOTRAUKA IS LIETUVOS: ŠITAIP ATRODČ „KOVOJAI“ PRIEŠ LIETUVIUS PARTIZANUS

Taikos ir karo temomis Paryžiuje, Romoje, Korėjoje

Paskutinės savaitės būvyje ypač daug buvo kalbėta iš Jungtinių Tautų visumos susirinkimo Paryžiuje tribūnos nusiginklavimo temomis, tačiau pagreičiui, kitomis progomis, ne kiek nemažiau kalbama apie reikiamą ginkluotį, kad būtų laiku pasiruošta galimai grėsmei iš rytų.

Jungtinių Amerikos Valstybių, Anglijos ir Prancūzijos Jungtinių Tautų visumai pateiktas nusiginklavimo planas visuotinio pritrimo nesulaukė. Pagal siūlomąjį planą pirmoje vietoje numatomas visame pasaulyje ginkluotų pajėgų ir turimų ginklų surašymas, kurį turėtų įvykdyti sudaryta Tarptautinė Inspekcija. Po to sektų palaipsniškas karinių pajėgų mažinimas, jų apribojimas iki tokio laipsnio, kad būtų savų kraštų gynybos reikalui, bet savo apimtini negalėtų grėsti taikai, t.y. nebūtų pajėgios vykdyti agresijos veiksmus.

Šis vakariečių planas yra priešingas sovietų „nusiginklavimo“ planui, kuriuo siūloma vienu trečdaliu sumažinti karines pajėgas ir įstatymu uždrausti atominių ginklų vartojimą. Sovietų planą tikrovint faktiškai padėtis nebūtų pakeista. Net jei ir sovietai iš tiesų savo pajėgas vienu trečdaliu sumažintų, t.y. pagaliau įvykdytų įsipareigojimas, tai ir tuo atveju jėgų santykis pasaulyje nepakistų, Maskva paliktų pirmajauančiame vaidmeny, kadangi ji šiuo metu turi patias gausias karines pajėgas.

Tačiau sovietai savo kalba. Vyšinskis, atsakydamas į vakariečių siūlymą dėl nusiginklavimo pareiškė, jog tasai planas „nesąsą paskanamam pilnas ir turi tikslą apelti tikrą nusiginklavimą“... Dėl to sovietai ji laiko nepriimtiniu ir siūlo savą planą, metų būvyje trečdaliu sumažinti karines pajėgas ir įstatymu uždrausti atominių ginklų.

Kaip esame šioje vietoje minėję, dėl sovietų laikysenos siūlomi nusiginklavimo planai greičiausiai iš planavimo ribų ir negalės išeiti. Tiek tebus atsieta, kad po ilgų kalbų laisvasis pasaulis dar kartą gaus įsitikinti, jog Maskva bendradarbiauti su laisvuojų pasauliu nenori ir nuo savo agresingų užmačių neatsisako.

Vokietiją pakelėli į apsiginklavimą. Paryžiuje vykstant Jungtinių Tautų posėdžiams, pagreičiui įvyko JAV, Anglijos ir Prancūzijos užsienio reikalų ministrų susitikimas su Vakarų Vokietijos kancleriu Adenaueriu. Šio susitikimo metu, kuriame dalyvavo ir Aukščieji Komisarai Vokietijai,

išėjimą iš esamos padėties, kurios kalvais tam tikra dalimi buvo kaip tik paminėtos „vyriausybė“ ambicijos.

PROTESTAI

Jau praėjusiame TREMTIES numeryje skaitytojai buvo informuoti, jog VLIKas dėl nepatvirtinimo susitarimo su Lietuvos diplomatais susilaukė visos eilės protesto pareiškimų. Tokių protestų VLIKą pasiekė vis daugiau.

Lietuvos Igalios ministeris Zadelkis Vašingtone VLIKo poelgi pavadino daugiau negu neusipratimu.

Be visos eilės kitų protestų, pasiekusių VLIKą, vienas itin sukėlęs susirūpinimo prieš susitarimą balsavusiems VLIKo nariams. Tai laisvąjį vakarų pasaulį pasiekusiu lietuvių vyrų protestas visiems VLIKo nariams, kuriame reikiamas didelis apsvylimas matant, kad čia pirmon vietoj statomas partinis reikalas, bet ne krašto laisvinimas.

Dėl šio protesto būta siauresnių ratelių pokalbių, važinėjimų, žodžių, rodyta susirūpinimo.

Tarėsi naujo laikraščio reikalui

Lapkričio 23 d. Munchene įvyko pasitarimas VLIKo numatyto leisti laikraščio reikalui. Pasitarime bavo pakviestas dalyvauti Mažosios Lietuvos laikraštininkas Grigolaitis.

Numatomo išleisti laikraščio redaktoriais numatyti J. Grinčius, J. Grigolaitis, A. Paulukonis. Redakcijai ir administracijai numatyta tokia samta (vien algoms), kuri dvigubai praška TREMTIES išleidimą. Prijuonus numatomo išleisti laikraščio spaudos išlaidas jo leidimas atsiels per 4 kartus daugiau, negu kad buvo gebama leisti TREMTI, žinoma, dirbant be atlyginimo ir neįsiskaitant su darbo valandomis. Tačiau ir tokioms sąlygoms esant numatyti redaktoriai susyryve, ar verta laikraštį užsianžuoti leisti kas savaitę, nes mato visa eilę sunkumų, kurie, dirbant valdininkais, nėra taip jau lengvai įgalimi.

rės eiti pagal vykstančio fronto liniją. Jei iš tiesų būtų prieita prie ginklų pailauby, ir iki to laiko fronte neįvyktų staigiosnių pokitimų, tuo atveju demarkacinė linija būtų žymia dalimi pravaista aukščiau 38 lygiagrečių, t.y. bolševikinės Korėjos teritorijoje, ir tik nežymiai demarkacinės linijos dalis eitų žemiau 38-šios lygiagretės — t.y. pietų Korėjos teritorija. Pažymėtina, jog susitarus dėl linijos, nežūrint Korėjos slaudančių šalių ir sniego pūgių, komunistų pajėgų puolimai pagyvoje: — norima fronto linijoje pasiekti pakeitimų savo naudai. Susitarus dėl demarkacinės linijos, lieka visa eilė kitų klausimų: pasiekti demarkacinės linijos, ginklų pailauby komisijos teisės ir t.t. Jau dabar susiduriama su skirtingomis nuomonėmis dėl ginklų pailauby komisijos teisių. JT karinių pajėgų vadovybė siūlo sudaryti mišrią ginklų pailauby komisiją ir ją suteikti įgaliojimus lankytis ne tik demarkacinėje linijoje, bet visoje Korėjoje. Komunistai siūlo priešingai: — sudaryti mišrią komisiją, ją suteikiant įgaliojimus lankytis tik demarkacinėje linijoje. Sutikus su šiuo siūlymu yra pavojus, kad pailauby laikas gali būti išnaudojamas naujais kariniams pasirušimams. Vyraujant skirtingoms šiuo klausimu nuomonėms jame glūdi visa eilė pavojų, jei iš tiesų komunistų būtų norima pailauby išnaudoti naujais pasirušimams.

Didžioji vokiečių opozicijos partija, socialdemokratai, Paryžiaus susitarimuose nemato pažangos, nes, esa, Vokietija netapus lygiateisiu nariu, nes ir panaikinus okupacinį statutą paskutinis žodis priklausys ne Vokietijos vyriausybei, bet okupacinio pajėgų vadovybei. Įvairiose šalyse Paryžiaus susitarimui su Vokietija, išskyrus Maskvą ir jos satelitus, vertinami teigiamai.

Tačiau čia pat, pozityviai vertinant Paryžiuje pasiektus susitarimus, tiek Amerikos, tiek Anglijos ir kitų šalių spauda pažymi, jog tik tuo atveju tie susitarimai turės vertę, jei Vokietija iš savo pusės padarys noro imtis gynybos įsipareigojimų. Taigi paskutinis žodis paliekamas patiai Vokietijai.

Romoe kalbama apie Europos gynybą. Paryžiuje diskutuojant „nusiginklavimo“ planus, Romon lapkričio 25 dieną susirinko 36 ministeriai Atlanto Pakto valstybių aptarti Vakarų Europos gynybos klausimus. Šioje konferencijoje dalyvauja užsienio, gynybos ir finansų ministrai. Stebėtojai atvyko Turkijos ir Graikijos ministrai. Atlanto Pakto valstybių gynybos konferencijos dalyviams pranešima padarė Atlanto Pakto karinių pajėgų viršininkas gen. Eisenhoweris, savo kalboje pažymėdamas, kad Europa teksia ginti į rytus nuo Reino. Tą gyvas reikalas intensyviai stiprinti karines pajėgas. Šiandien Vakarų Europos gynybai tere paruošta 14 divizijų, tačiau šis skaičius toli gražu nėra pakankamas.

Taigi Romoje svarstomi priešingos prigimties klausimai, negu kad Paryžiuje keliami Jungtinių Tautų tribūnoje. Ir tai kaip tik yra atsakymas Maskvos neuoliadumui.

Zvanganč ginklams Korėjoje nustatoma ginklų pailauby linija. Korėjoje pagaliau, po 5 mėn. trukusių derybų, padarytas vienas žingsnis pirmyn. Sutarta dėl demarkacinės linijos ginklų pailauby atveju. Ji tu-

Savomis temomis

LDS min. Lozoraitis išvyko Paryžium

Paryžius. Lietuvos Diplomatosijos Sefas min. Lozoraitis lapkričio 20 dieną atvyko Paryžium, kur turės pasitarimų su eile sąjungininkų politikų, dalyvaujančių Jungtinių Tautų pilnatinės sesijos. Grįždamas iš Paryžiaus min. Lozoraitis lankysis Bonnoje, kur numatomi susitikimai su Vokietijos vyriausybės atstovais.

Red. pastaba: TREMTIS tikisi galėsianti plačiau skaitytojus informuoti apie LDS min. Lozoraitio pokalbius Paryžiuje.

Papildoma patiriama, kad LDS Lozoraitis iš Paryžiaus vyks Londoną. Tik grįždamas iš Londono numato lankytis Vokietijoje.

Jungtinių Tautų atstovai supazindinami su Lietuva

Paryžiuje išėjo iš spaudos Lietuvių Biuletieno prancūzų kalba naujas numeris, kuris dalinamas Jungtinių Tautų visumos susirinkime dalyvaujantiems įvairių laisvojo pasaulio šalių atstovams, išskyrus sovietų ir jų satelitų atstovus. Biuletenis yra 36 puslapių apimties; jame plačiai rašoma apie Lietuvą ir lietuvių laisvės siekimus.

Minėjimai

Lietuvos krikšto minėjimas Australijoje.

Lapkričio 4 dieną Sidnėjauje, Australijoje, buvo paminėta Lietuvos Karaliaus Mindaugo 700 metų krikšto sukaktis. Minėjimo proga pamaldos buvo atlaikytos Sidnėjau katedroje. Minėjimo metu kalbėjo vietos kardinolas, didelis lietuvių bičiulis.

Mindaugo krikšto sukakties minėjimas Toronte. Lapkričio 11 dieną Toronte, Kanadoje, įvyko Lietuvos Karaliaus Mindaugo 700 metų krikšto sukakties minėjimas. Minėjimo gėbėjais buvo Toronto kardinolas ir Lietuvos generalinis konsulas Kanadoje V. Gylis. Toronto kardinolas apibūdino krikščionybės reikšmę lietuvių tautai.

Tautinių korporacijų šventė. Lapkričio 11 dieną Cikagoje įvyko Korporacijos Neolithuanla 29-rių metų sukakties minėjimas, kurin atsilankė Lietuvos Konsulas Cikagoje Daudžvartis ir visa eilė vietos veikėjų. Drauge buvo paminėta tautinių korporacijų Cikagoje sambūrio dveju metų sukaktis. Tautinių korporacijų veiklos apžvalga padarė inž. J. Jurkūnas.

pradėjo aiškėti, jog patys amerikiečiai būvę tą žinią tiekėję. Vokiečius įgalino tokias žinias apie amerikiečių pramonę rinkinti perdraudimo įstaigos. Draudimo įstaigos, kurios imasi atsakomybės pavzdyti laivus su brangių krovinių apdrausti, stengiasi riziką pasidalinti tarp galimai daugiau firmų, kad nelaimės atveju nerelkėtų vienai nešti didelius nuostolius. Visos stambiosios Amerikos draudimo firmos, pasirodo, turėjo perdraudimo sutartis su Londono Lloyd ir Šveicarijos perdraudimo grupe Zürich. Perdraudimas buvo vykdomas šiuo būdu: amerikiečių draudimo firma, apdraudusiam pasirušius išplaukti laivą, tuojau radiograma perduodavo informaciją su visais duomenimis į Zürichą. Jei laivas nusėdęs duomenimis, žūrinėse perdraudimo bendrovė turėjo padėti padengti nuostolius, gi laimingu atveju vyko dalinimasis draudos pelnu.

Hitleris įsigalėjęs uždraudė vokiečių firmoms palaikyti ryšius su užsieniu, tačiau Muncheno grupę padarė išimti, kuri kaip tik artimai bendradarbiauja su Zürichu. Tokiu būdu amerikiečių radiogramos su visomis smulkesnėmis patekdavo į vokiečių rankas per Zürichą. Tokia padėtis truko iki 1941 metų. Tik kai amerikiečių laivai patyrė didelių nuostolių, 1941 metais New Yorke buvo suaukta — krašto gynybos žinybų iniciatyva — draudimo įstaigų konferencija, kurios metu buvo uždrausta sluninti radiogramas. Vyriausybė tikėjosi, kad perdraudimo ryšius firmos paties nutrauksiančios. Gi 1942 metais pasiekė, jog amerikiečių firmos ir toliau bendradarbiauja. Nuo tada radiogramos buvo griežtai uždraustos. Nuo to laiko amerikiečių laivai pradėjo patirti mažiau nuostolių, nes vokiečiams stigo tikslų informacija.

Tik pokariniams metais iš Munchene apiktų archyvų pasiekė, jog šiuo perdraudimo keliu per Zürichą vokiečiai surinko duomenis ir apie amerikiečių pramonės ir ypatingai karo pramonės įmones, kurios amerikiečių draudimo firmų pat pat buvo užsienio perdraudžiamos.

Susigriebta per vėla. Dabar svarbiausių amerikiečių ginklavimo ir pramonės įmonių duomenys yra sovietų rankose.

Svarstymai

Nepartinėmis akimis

Su viršum prieš metus laiko, Vokietijoje Lietuvių Bendruomenės įsteigimo proga, šioje vietoje buvo išleisti lietuškiečiai šios organizacijos, stiekančios aplinti ir apjungti visus lietuvius. Reikšiant tuos lūkesčius, kartu kilo ir abejonų, ar bus galima šia linkme eiti, ar galės Pasaulio Lietuvių Bendruomenė išlikti šventykla, kurioje draudžiama brukti grupinę programą.

Gyvenimo tikrovė dabar, vos praėjus metams laiko, daug ką patvirtina, kad mūsų buvo keliama abejonė nebe pagrindu. Štai dar kiti spėta įsteigti Amerikos Lietuvių Bendruomenė, nespėjusi išlikti iš organizacijos stadijos. Pasiekia žinios, jog jau radęsi asmenų, kurie turi užsimojimų, kad Amerikos Lietuvių Bendruomenė pateiktų siaurą partinę programą užsienio tautelių asmenų vadovybėn.

Kanadoje jau dveji metai nepajėgiama lietuvius apjungti Lietuvių Bendruomenės tik dėl to, kad vyksta tyli kova, kam pasieks šiai bendruomenei vadovauti. Ir vieni ir kiti pretendentai apie tai nekalba. Ir vieni ir kiti tekalba Lietuvių Bendruomenės temomis, tačiau savo grupinių užmačių neatsisako.

Cia neturima tiksliai pasakyti prieš partitiskumą kaip toki. Yra juk visada žmonių, kurie be partijos negali gyventi, kurie tik per partiją pajęs išvėlti lietuvišką reikalą. Tačiau nebus apsirikioti pasakius, jog yra ribos ir turėtų būti saikios, kur partiskumas priština, ir kur nuo jo tektų atsikvilti bendrųjų lietuviškų reikalų labui. Reikia atsiminti, jog nemaža yra tautiečių, kurie, stebėdami mūsų grupių tarpusavio kovas bei nuolatinią varžymą dėl vadovybės, su karteilu nusigręžė nuo vienos ar kitos politinės grupės. Zymiai mūsų tautiečių šios daliai lietuviškas reikalas yra arčiau širdies, negu vienos ar kitos grupės išrokinavimai. Pakaktų žvilgtelti į mūsų politinių grupių narių skaičių ir jis nedviprasmiškai parodytų, kad jos apima labai neįžymią tautiečių dalį. Tad joms nevalia kalbėti visų vardu. Jos tegali kalbėti išdamos iš savo grupinių rėmų. Tačiau joms taip pat aišku, kad kai tik pradės kalbėti aiškiai ir nedviprasmiškai pagal partinę programą — tada iš didžiulės nusilaukos pritarimo. Tad masės kalbama užuolankomis, dangstantis lietuvišką reikalą, gi tiesiogiai siekiama siaurųjų grupinių interesų, kurie tėra aptariami atvirai tik uždarose savo rateluose.

Neturint tikslų čia iš viso pasakyti prieš partiskumą kaip toki, vis dėlto norimas išreikšti pagėdymas, kad mūsų šios grupės, ypač tos, kurios paskutinį metu, nesiskaitydamos nei su taktu nei su priemonėmis, panūdė varžytis linkūti vadovavimosi, susilaikytų brovosiolius bent į tuos lietuviškojo darbo plotus, kur dirbama ir siekiama dirbti be partiskumo išskos, gynant lietuvišką reikalą. O tokių tikslų turėtų kaip tik siekti Pasaulio Lietuvių Bendruomenė. Čia su grupine programa turėtų būti uždrausta įkelti koją. S. M. Miglinas

VYTAUTAS ALANTAS

PRAGARO POŠVAISTĖS

ISTRAUKOS IŠ TREMTIES IŠLEISTO ROMANO

Nežinau, ar jums teko stebėti pereinamas valandas tarp nakties ir ryto, kai tamsa dar nenori trauktis, o diena dar nesiryzta atskleisti uždangos, už kurios slepiasi dieviškoji šviesa versmė? Poryčio sambrėškos, toje niekieno žemėje, daiktų formos tirpsta neaiškume, tartum dailininko eskize, kur išdėliotos tik pirmosios dėmės. Poryčio santėmiai — slėpinėjimų šešėlių viešpatystė, kur kiekvienas daiktas išvirsta į savotiškus, keistus pavidalus ir kalba savotiška kalba, kurios niekados neišgirsi pirmam saulės spinduliui palietus medžių viršūnes. Poryčio sambrėškos — didžiulės ilgesio, neišsakytų norų ir paslapčių valandos. Įsiklausęs į tą tylą, išgirsi tartum atskleidantį iš kitų pasaulių šnibždesį, tu-rintį tau atskleisti gyvenimo paslaptį, nuraminti tavo ilgesį ir tavo amžinai besiblaškiančią dvasią su teikiu atleidimą ir taiką. Ir, gal būt, šešėliai tau iš tikrųjų tą paslaptį šnibžda į ausį, bet tu nesupranti jų kalbos, ir ilgesys dar labiau suspaudžia tau širdį ir tavo siela suliepsnoja dar didesniu nerimu...

Girkalnio krūtinėje sielvartas lyg suakmenėjo. Jis nežinojo kas Aldonai atsitiko, ir tas nežinojimas kėlė jo sieloje siaubą. Per paskutines keletą savaičių antras toks smūgis: pirmą gestapo, dabar sužadėtinės ir jos tėvų dingimas. Ir už ką? Už ką jis kam padarė? Lūkimu smūgiai? Bet kas yra likimo smūgiai?

— Ne tu vienas, visa tauta kenčia, — pasigirdo jam tartum tolimas atklydęs iš kitų pasaulių ryto sambrėškų šešėlių šnibždesys. — Tavo sielvartas yra lašas tautos sielvarto jūroje...

— Taip, aišku, visa tauta kenčia. Aš kenčiu kartu su milijonais savo tautos kankinių šiandien ir

su šimtais milijonų kankinių pračiais amžiais, — Girkalnio protas ir vaizduotė dirbo karštingiškai. — Bet už ką? Kokia buvo jų ir mūsų tos kančios prasmė? Kokį testamentą paliko anie milijonai kankinių mums, jų ainiams? Aš iš savo karstų apie tai mums byloja mūsų didvyriai, kurių lūpomis ir darbais kalbėjo lietuvių tautos genijus? Argi tik kančia tėra mūsų gyvenimo prasmė? Ar kančia yra tas slaptažodis, kurį viena karta mirdama perduoda kitai? Aš žinau esąs bėgikas, kuris perima iš savo pirmakūnų krivulę, atkeliavusią per kartų kartas iš amžių gilumos, ir nešu ją toliau, bet kokiais jėgų glifais ta krivulė išmarginta? Kas išskaitys tą mįslingą raštą? Kovoti? Kartoti Pilėnų kunigaikščio Margio žygi?

Girkalnis per daug mylėjo savo tautos pračią ir per daug buvo ištikimas savo prosenolių sąjungininkas, kad būtų galėjęs pasakyti: ne!

— Taip, kovoti, kovoti ir kovoti, bet kas tos kovos pabaigoje? — galvojo toliau Girkalnis, stipriai spausdamas savo degančią galvą. — Mūsų prosenolių kovoję 2000 metų ir visose Rytų Europos žemėse liejo savo kraują ir kijo savo kaulus, ir kokios pasekos? Atrodo, kad lietuvių tauta amžinai žygiuoja per siaurą būties ir nebūties lieptelį. Ką tik gimę, mes jau esame paženklinoti fataliniu ženklau: kovok, laimėk, žūk didvyrio mirtimi arba vergauk! Mūsų tautos dainos lyriškos, jose nėra epo ir veiksimo, nes pats mūsų gyvenimas yra veiksmas ir epas, o ramybė ir idilija, apie kurią taip iškalbingai dainuoja mūsų dainiai, yra niekados nepasiekiamas svajonė. Išsilauki ant paviršiaus, nenuskusti! Gal tai ir yra slaptažodis, kurio aš taip seniai jį-

Lietuvio kario laiškas iš Korėjos

Aukų skaičius, galima pasakyti, abiejų pusių buvo lygus, bet štai kas buvo viename kaimo rasta. Bunkeriai išskaito tokie, kad mūsų ekspertai galvų turėjo pakapstyti ir pripažinti, jog įtaisyta puikiai. Išvaizduokit statų kalną, į kurį padarytas viršūnėje įėjimas į nedidelę patalpą, iš kurios vyrai kito urvą su šiemžiu vandeniu sušalę, palenkama į gyvenamas patalpas. Iš jų, apie 10—15 ydų ilgio urvai veda lauk ir atstoja šaudymais angas. Kareiviai, tupėdamos, arba tiksliau išsireikšius, gulėdamos tokioje užmakuotoje angoje gali šaudyti ir nebūti pastebėti, nebent iš parako dūmų. Vienu žodžiu, bunkeris daugiau panašus į gudrios lapės išraustą ola.

Ir štai, šia naktį visi pavargę, grūvo poilsui. Keli iš sanitarių įsitaisė viename bunkeryje ir, jausdamiesi patogiai, saldiu užmigo. Paryčius juos kažkas pažadino ir, vyrai paško, šūrioje astūnėmis kinkiuose kinečiais į šautuvų vamzdžius...

Griežti už ginklo buvo per vėlu, bet...

ir nerakalinga. Kinečiai padėjo ginklus ir išsilaikino, jog jie nori pasiduoti. Reikia pripažinti, kad vyrai turėjo laimės, nes taip patalpai užmigus galėjo ir neprabūti.

Kitą dieną puolimas tęsėsi. Geriausiai atvaizduoti jo eiga galima būtų trumpais faktais, kuriuos mielai jums paduosiu, nes tai sąsiužti stebukliai, apie kuriuos vertėtų pakalbėti.

Mūsų divizione yra pulkas, sudarytas iš ispaniškų kalbančių Puerto Rikiečių. Vyrai, kaip pietečiai, visi žemo ūgio ir tamšūs. Paslėmę kaip geri kariai, ypatingai durtuvų karynės. Taigi, mažesnis dydis buvo kinečių akistatose vienoje aukštumoje. Vienas iš vyru buvo pastipstas kaip nors pasiekti kuopą. Ir štai jo žodžiai: bėgau nuo smarkiųjų ir staiga prieš mane — kinečiai. Aš, sako, buvau grynai lauke be jokios priedangos. Tačiau, mano laimel, netoli esančios pamaušų griovė, vedanti į upelį, kur norėjau patekti. Tuo laiku kinečiai pradėjo šaudyti ir artintis. Galvoju kaip nors pabėgti, bet buvo per vėlu. Užtaisau ginklą, durtuvą ir sakau, ginšiuosi iki paskutinio. Kada buvo laikas atidaryti ugnį! Kels arklisios esančius komunistus, jų tarpas (tikro 81 mm minosvaldis sviedinys). O kur ta laisvė, protas, ten ir žolė neauga! Pasinaudojęs laikinu komunistų sumišimu tuo grioviu patekau

į upelį, bet kinečiai vėl ant kulnų lipo. Ir staiga iš kažkur pasimaišė savas lektuvas, kuris pribėgė minosvaldiu pradėti darbą. Bet tas dar ne viskas.

Vyrukas, pasiekęs savas linijas buvo apšaudytas saviškiu. Šiaip taip prislinkęs pradėjo angliškai šaukti, tačiau ugnis nestojė. Galų gale, jam iš paskutiniųjų pėjų susukus ispaniškai, jie buvo atpažinti, nes pateko į savo ispanišką kalbančių kuopą.

Ar girdėjote kada, kad šiais, moderniųjų ginklų laikais, būtų akmenimis kovo-jama? Bet štai tas atsitiko Korėjoje. Vienas skyrus pristatino prie smarkiųjų ginklo komunistų bunkerio taip, kad past-traukti nebegalima, o sovinių stoka. Kriti-ka padėtis, bet nebėra išties. Vienas iš kareivių pradėjo bunkerį bombarduoti akmenimis ir to pasekoje, kinečiai, nuste-bę tokia nepaprasta taktika, iš bunkerio pasitraukė...

Kalbant apie akmenų metimą... tai viena iš seniausių ir populiariausių šakų Korėjos gyventojų sporte. Nežinau, kiek tas sudaro malonumo, tačiau įėjus pramuša galva arba išmuša dantis, tai viskas tik sportas... Daugumoje žaidžia jauni vyrai. Kaimas prieš kaimą. Piktumo nėra, nes viskas tik sportas. Na, o pasportavus reikia užkasti. Jėgų korėjietėi verda valgi, tai galima pažinti iš keletos mylių, nes svogūnai ir česnakas užima kvapą. Taip pat ir korėjietis pavalgęs negali to kvapo atsi-krauti. Tai jų „buza“ vadinama „suki-joki“ plačiai žinoma Japonijoje ir kitose oriento kraštuose. Turinys: ryžiai, česnakas, svogūnai, druska, cukrus, smulkiai pjaustyta jautiena, kumpis, įvairios daržovės ir t. t. ir t. t.

Suki-joki dabar gaminant geriausia galima matyti pabėgusių surinkimo punktuose. Prieš pasitraukiant poilsui man tuose punktuose tekdavo dažnai būti ir pamatyti įvairiausių dalykų. Su įdomumu židėjau į verdamą suki-joki. Verda dideliame, keltos formos puode, iš kurio visa šėma ir srieba. Po tokių pietų karta pavaišina to-kią šėma kramtomą gumą. Visi dėkodami nusilenkė. Iš mandagumo ir aš nusilenkiau. Jie nusilenkė, aš nusilenkiau, linkit, linkit ir taip gal linguoti keletą valandų. Toks jau žmonių paprotis, ir vyrai, kurie būvo-ję ilgesni laiką Japonijoje, tiesiog kartais nežino kada sustoti linkiوتي, nes ir ten

taip priprasta: linkit, linkit... Patys bū-galiai labai blogai atrodo. Su savimi nie-ko neturi, išskyrus mažą ryšulėlį, kuriame gali rasti žiupsnį ryžių ar kitos rūšies maisto. Daugumoje stengiasi pasiekti rūs-ų linijas nakties metu ir jų vargai nesu-lyginti su mūsų. Jų tarpe yra nema-ža ir tokių, kurie atvyksta iš komunistų pusės šnipinėjimo tikslu. Nuo tokių apsi-saugoti ir čia yra jau gerai pažįstami „screeningai“ Neseniai viena senesnio am-žiaus moteris buvo atpažinta kaip prieš keletą savaičių buvusi tame pačiame susi-rinkimo punkte. Ji, mat, buvo mūsų pusė-ję, grįžo pas komunistus ir vėl atgal. „Screeningams“ sunkumų sudaro trūku-mas vertėjų. Bet iki šiol darbas ejo sėk-mingai.

Užvakar vakare turėjau malonią staig-meną. Gavau laišką iš V. Juodvalkio ir as-meniskai sutikau Brazaitį. Jis čia buvo dvi-dėnas, bet, deja, buvo kažkur išslystas. Sunku pasakyti kur, bet tikėjimės, kad jam nereikės akmenimis kariauti. Vlada Gylis iš Clevelando, kuris, atrodo, pats pir-mas „užmėgė“ Korėją, taip pat teko sutikti. Gaila, atsitiktinai ir nebuvo per daug la-ko išsikalbėti. Algirdas Buturlovas, Korėjas, lapkričio 2 d.

DIRVA.

Sovietinis humoras

Iš Kremliaus su Jungtinių Tautų sekre-toriatu Amerikoje telefonu kalbasi Sovie-tų Sąjungos užsienio reikalų viceministras Gromyko. Už jo stovi Stalinas ir klausosi. Į pateikiamus klausimus Gromyko atsako: — Ne.

Galiausiai, kiek pasikalbėjęs, Gromyko atsako: — Taip, — ir padeda ragelį. Stalinas jį puola: — Kaip tu drįsai pasa-kyti „taip“?

— Mat jie manęs klausė, ar aš nesutinku su visais programos punktais. Aš atsakiau „taip“...

Potvyniai Italijoje 500000 žmonių padarė benamiais

Svedų mokslininko įspėjimas

Nevadovė, JAV, pradžios šį rudenį atominis bandymas, staiga Amerikoje oras atvėso ir pasirodė pirmasis sniegas. Radosi nemaža gyventojų, kurie tikėjo, kad tasai ankstyvas sniegas galintį būti paseka atominio sprogdinimo.

Netrukus po to švedų kilmės mokslininkas Hallenborg, „Washington News“ pas-kelbė straipsnį, jog atominis sprogdinimas pasėka gali būti žemės rutulio įėjimas iš savo kelio. Kitais žodžiais tariant žemė galintį netekti lig šiol turėtus lygvarus. O tatal gali įvykti kaip tik dėl to, kad po atominio sprogdinimo susidaro galimybė iškristi didesniems krituliams. Kai tie kri-tuliai iškrenta kitose žemyno dalyse — nieko bloga, tačiau kai jie pagausėja šiau-rės ašigalyje, tada ten didėja sniego klo-das. Jau šiuo metu šiaurės ašigalio dėl le-dų klodų turis 18—19 procentų didesnį svorį, negu pietų ašigalis. Atominio sprogdinimo pasekoje paskatins kritulus šiau-

rės ašigalyje, tasai svoris dar spartiau ga-lis didėti. Žemė, netekusi lygvaros, gali įeiti „svirdulavimo stadijon“, kas išsautų potvynius, kokių pasaulis išgyveno, moks-lininko spėjimas, prieš 8000 metų.

Ne tik straipsnį parašė mokslininkas. Jis dar kreipėsi į Jungtinių Tautų sekre-torių Trigue Lie, kad pasauliui būtų pa-darytas įspėjimas dėl artėjančios katastro-fos...

Po to potvyniai Italijoje

Hallenborg straipsnis, kiek dvilias sen-sacija, netrukus buvo pakartotas įvairioje pasaulio spaudoje. Jis buvo spausdintas ir eljėje itali kalbraščių. Ir štai netrukus po to šiaurinėje Italijoje prasidėjo potvyniai, apsmė didžiulius žemės plotus. Elė miestų potvynių suaukinti, kitiems dar tebe-gresia suaukinti. 500000 gyventojų po-tvynio pasekoje tapo benamiais. Po lygu-mo didžiuliai buvusios derlingos žemės plotai tapo akimi neaprepiama jūra. Šiuos

potvynius išsukė didžiulės lietaus lūty-s, kurių pasekoje buvo pralaužti keli py-limai. Su didžiule jėga vanduo išsiveržė į šiaurinės Italijos derlingas lygumas, suai-kindamas visas: kaimus, miestus, kelius, sodus. Šiuo metu vanduo apsemtoes sritys siekia virš telefono stulpų — rašo kato-strofų viešon apsilankę spaudos atstovai. Italijoje pagalba ateina iš įvairių šalių. Vie-na Italija šios gantos katastrofos nepajė-gė pakeiči.

Agarsiai dėl Hallenborgo susirūpinimo Randasi asmenų, lengviau priimančių įvairius spėjimus, kurie net linksta da-ryti toli siekiančias išvadas dėl katastrofos Italijoje: — O gal tai yra atominio sprogdinimo pe-seka?

Ir radio gadinė tamseanų žmonių buvo sutikta su tam tikrais būstavimais. Da-bartiniai potvyniai Italijoje, pirmi tokio masto Italijos istorijoje, įtaringsiems su-daro sąlygas įvairioms išvadoms.

kau? Bet ar tai nėra per daug skenduoliška filoso-parafėme savo testamentą ateinančiai paskui me-s fija? Tauta amžinai skęstanti ir visdėto amžinai Lietuva. Tame testamente įrašytas tik vienas plūduriuojanti ant paviršiaus! Kai kada bangos vi-žodis: Garbė!

sai užlieja mūsų galvas, o kai kada vėl mes pama-liūdna...

— Tik vergas nusimena!

— Kas ištarė tuos žodžius? — krūptelėjo jis.

— Tu pamėjai mano vardą, ir aš atėjau.

skambėjo tartum iš požemių duslus, gilus balsas. — Žiaurus? Kodėl mes niekados neturime ramybės? Siandien mano pagalbos šaukiasi kiekvienas lietu-vis, ir jūsų visų žvilgsnis krypstą į liepsnojančią minę švytuoklę, amžinai svyrį milžiniškas kardas amžių padangėje mano pilį. Tas gaisras rodo jums ant plono siūlo? Kodėl po mūsų tėvynės laukia taip kelia, kad nepakyltumėte. Tu stengiesi suprasti sa-dažnai žvaistosi giltinė, o ne gerosios laumės, vo prosenolių šešėlių kalbą. Nereikalingos pastan-audžiančios žmonėms laimės juostas? Aš myliu ir gos: mes gyvename jūsų širdyse ir mintyse. Nėra lenkiuosi prieš didvyrius, bet būti amžinai didvy-„jūs“ ir „mes“, tėra tik „mes“. Jūs negalite atsi-rikti nuo savęs.

Dabar Girkalnis isižiūrėjęs galėjo matyti į ryto miglas įsisiautusias, pasvirusias ties juo šešėlių, padė-jusių savo šarvuotas rankas ant didelio kardo ran-kenos. Visas jis žvilgėjo lengvais sidabriniais šar-vais su pakeltu antveidžiu. Jo išblęskės, taisyklin-gų bruozų veidas buvo liūdnas, o iš akių tryško an-kaklumas ir valia. Už jo rymojo kiti apsišarvavę šešėliai, kurių veidų, tačiau, Girkalnis negalėjo iš-skirti iš miglų.

— Kai priešai apgulė mano pilį, aš taip pat, silpnuosius apšaudaukime nuo heroizmo atsako-mybės! — tavo šūkis. Bet tu užmiršai, kad tie, ku-rūs gyvėnė mano pilį ir žuvo liepsnoje, nebuvo dievų padėjėjų palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir užkals pančius ant jų! Didvyriams palikime didvyriškus žygius, o ir reikalauji iš jo žygių, perviršijančių jo pajėgas? ...

— Taip galvoja vergas, — tartum Perkūnas aidoje Pilėnų didvyrio balsas, kuris kaip aidai atsi-liepė jo palydovų būryje. — Tu nori pateisinti silp-luosius, vapančius: mes negalime būti didvyriai, todėl tvarysimės niekybės dulkėse ir tieskime ran-kas priešui, kuris gal pasigailės ir

Lietuviai visame pasaulyje

Dailininko V. K. Jonyno kūryba tremty

Vokiečių kritikai vertina mūsų menininko kūrybą

Prof. V. K. Jonynas, šiomis dienomis išemigravęs į JAV, buvo pati dinamiškiausia asmenybė tarp lietuvių kultūrininkų Vokietijoje. Jis iš nieko 1946 metų pradžioje sukūrė Freiburge meno institutą, kuris savo kvalifikacijomis prilygo akademijai ir prancūzų švietimo direktorijos buvo pripažintas aukštąja mokykla. V. K. Jonynas vadovavo šiam institutui iki 1950 metų vasaros, kada beveik visi jo lankytojai iš-emigravo į užjūrus. Iš viso institutą lankė apie 1400 asmenų. 7 savo studentams Jonynas išrūpino metines stipendijas studijuoti Paryžiuje. Kaip pritaikomosios dailės rėtas meistras V. K. Jonynas sukurė prancūzų okupacinei zonai pašto ženklus, aprašius prancūzų ir vokiečių spauda atsiliepė itin šilta, o tarptautinis filatelistų kongresas tuos ženklus pripažino gražiausiais visame žemyne. V. K. Jonyno organizuotą daugelį Vokietijos centrų savo ir A. Gaidiko darbų parodas, o taip pat tarptautinį meno festivalį Baden-Badene. Parasė eile streipsinių aprašius dailininkus ir apie bendras kultūrinės problemas, skaitė paskaitas apie meną, duodavo paaiškos pamokas ir aktyviai dalyvavo visuomeninėse gyvenime. Vargu kuri mūsų informacijos bet kultūros įstaiga tremtyje turėjo tokio pasiekimo ir tokio tarptautinio pripažinimo, kaip šitas vienas žmogus. Be nuopelnų meno srity, kuriais V. K. Jonynas prisidėjo prie lietuvių ir Lietuvos vardo kėlimo, dailininkas, būdamas Garbės Legijos karininkas ir turėdamas draugų prancūzų karinės valdžios atstovų tarpe, atliko nemažą pasitarnavimų mūsų tautiečiams. Dėka jo eilė visuomenininkų ir VLIK'o narių galėjo prieti prie aukštų prancūzų pareigūnų, jo pastangų dėka buvo išlaisvinta daug lietuvių belaisvių.

1950 m. prof. V. K. Jonynas buvo paskirtas Prancūzų Aukštosios Komisijos patarėju meno reikalams, o vėliau, vokiečių švietimo ministerijos kviečiamas, jis ėjo grafikos profesoriaus pareigas meno akademijoje Mainz'e. Apie V. K. Jonyno kūrybą, be savų autorių, nemažą rašė užsieniečių mūsų kritikai. Žemiau pateikiame vokiečių meno istorikės Dr. H. Herrmann rašinio ištraukos; istorikė vertinančiu žvilgsniu peržvelgia V. K. Jonyno kūrybą.

Dr. Hilde Herrmann rašo: Lietuvių grafiko Vytauto Kazio Jonyno pažinimas mums atskleidžia daugiau negu vieną dailininką ir jo kūrybą. Mes drįstame jį laikyti savosios šalies — apie kurią iki šiol tiek mažai nuovokos turėjome — reprezentantu.

Jonyno kūrybai labai charakteringa, ir tai mus ypatingai džiugina, kad joje nerandame jokių ekstremų, jokios ekstatiškos. Atėdami į jo kūrinį pasaulį, įten-giamie į skaidrus ir būdraus intelekto saugomą pasaulį, / racionalų ir humaniško pasaulį, kuriame be jokios baimės esame namūs, ir kurį mes suprantame ta prasme, kad visą tai, kas humaniškojo Ratio yra nušviesta ir suformuota, visuomet ir visur bus suprantama. Tiesa, šitas pasaulis yra kupinas netikėtumų, — nes joje vidujiniai vystymosi dėsniai nėra juk logika arba matematinio būtinumo įstatymai, bet kūrybinė fantazija, — tačiau šie netikėtumai niekada nėra prietrenka ar bauginą, jie neišplėšia mums iš po kojų žemę.

James Hilton

SUDIE, PONE ČIPSE

Išvertė K. Barėnas

— Ak, šitai? — paniekinamai atsakė jis. — Taigi, aš — hm — aš prisipažįstu, kad nesutinku su naujais tarsi. Niekad nesutikau. Hm — mano nuomone, tai kūrė nesamonių. Vėsti berniukų mokykloje tarsi „Kikero“, kai — hm — visą likusį gyvenimą jis tars „Cicero“, jei is viso — hm — kada nors tars. O vietuje „vicissim“ — Dieve, saugok mano sielą — verstum juos sakyti — „We kiss — im“! Hm — hm! — ir aki-mirka jis krizeno, užsimiršęs, kad jo esama Ralstono kabinete, o ne savo jaukioje klasėje.

— Na, štai, pone Čipinge, štai kaip tik pavyzdys, dėl ko aš skundžiuos. Tamsta laikais vienos nuomonės, o aš kitos, ir kol tamsta nenusielsi, negali būti jokio su-sitarimo. Mano tikslas — padaryti Brukfildą naujoji-ka mokykla. Aš pats mokslo žmogus, ir dėl to aš nesiparadu prieš klasikus, bet su sąlyga, kad jie gyvai dirbtų. Jei kalbos mirusios, tai nereikia, kad jos turi būti dėstomos pagal mirusią mokyklos techniką. Paty-riau, pone Čipinge, kad tamstos lotynų ir graikų kal-bų pamokos tebėra tokios pat, kokios buvo tada, kai prieš dešimt metų pradėjau čia dirbti.

Čipase panašu ir pasididžiudamas atsakė:

— Kai dėl to reikalo, hm, tai jos yra tokios pat, kaip ir tada, kai tamstos pirmtakūnas — p. Meldrumas — atėjo čia, o tai buvo — hm — prieš trisdešimt aštuone-rius metus. Pradėjome čia mes, p. Meldrumas ir aš, hm, 1870 metais. O mano skiemeniavimą užgėrė p. Meldru-mo pirmtakūnas — p. Vėterbis. „Ketvirtajai klasei paimsite Ciceroną“, pasakė jis, „Ciceroną, ne Kike-roną!“

— Labai įdomu, pone Čipinge, bet tai dar karta pa-tvirtinti mano pažiūrą — tamsta per ilgai gyvenai praetimi ir nepakankamai dabartimi ir atstetimi. Ar tamsta suvoktum tai, ar ne, bet laikai keičiasi. Moder-nūs tėvai už savo sumokamus moksloslapinius pradeda reikalauti kažko daugiau, ne tik keletą gabaliukų iš tų kalbų, kuriomis niekas nebekalba. Be to, tamstos ber-niukai neišmoka net tai, ką turėtų išmokti. Praeitais

mės. Priešingai, mes pasitinkame ir per-matome juos su mus išlaisvinančiu ir a-palaudojančiu jausmu; todėl mes džiaugs-mingai pritariame dailininko jūdioms ir turtingoms naujovėms, pritariame kažkam, ką ir mes nesamoningai žinojome, kas mūsų dvasioje tūnojo, kaip galimybė, ir tapo tikrove, susitikus su jo kūriniais. To-kiu būdu tai nėra visiškai „naujos šalys“, i kurias mus nuneša šį kūrybinę fantaziją — nei vienas nežino to geriau, kaip patsai Jonynas, — bet kaip tik dėl to suvinta jo žvilgsnio pailėsti, nauja šviesa, mums, atrodo, gerai pažįstami žemės, sielos ir dvasios gamtovaizdžiai. Jie ativerčia prieš mus, pasirenge naujais sąryšiais, tuo pačiu akimirksniu, kai jie paliečiami jo baltai-juodojo meno paslaptingos jėgos. Kaip labai šios ypatybės nusako Jonyno iliustratoriaus talenta, kalbėsime apie tai atskirai.

Jonyno kūryba nėra savosios šalies tie-sioginis lyrinis išsakyimas (lyrinė būseną yra Lietuva) visose srityse esmingiausia ir labiausiai ją išreiškianti, gi Jonyno kū-ryba kalba perkelta, objektyvuota prasme, tiksliau per objekta. Tačiau šis sudakiti-nimas nenuveda gryną abstrakcijon, jis ilie-

ka prisirišęs prie daiktų, realybės, jo gal-valinga kūrybinė jėga objekta išlaisvina iš visų jį pančiojančių, sustingusių ir ipras-tintų varžtų, jį padaro jūdiu, kartais, iš tiesų, tarytumel jam suteikia sparnus ir jis tampa minties greitu pasikelianti bū-tybė. Tai dailininkas pasiekia, išdėstydama vienus žviesas, kitus šešėlius, švelnius arba ryškius kontrastus, ordvės vientisumą atmedžius ornamentalius elementais, bet labiausiai, patia svarbiausia kiekvieno tikro grafiko priemone: — saikumu.

Tačiau lygiai tuo pat būdu, kuriuo iš-lieka daktiškumas visame, mūsų minėta-me, kūrybiniame perteikime ir pertyvarky-me, lieka ir Lietuvos lyrinė siela Jonyno racionaliam pasauliui išsaugota, tiesa, ne taip aiškiai jaučiami, kaip jo pirmuosiu-se, nuosirdžiai naujuose medžio raiziniuo-se, „Pasaka“, „Plemenėlis“, bet kaip slapta širdies plakimas, girdimas visoje jo kū-ryboje. Pas kiekvieną žmogų ir menininką neišvengiamai tatal surasime, jeigu, jis su savo gimtąja žeme ir savita kultūra yra tikrai suaugęs ir jį maitina ne tik tai jo žemės kraujas, bet ir jos dvasinės jėgos, net ir tada, ir ypatingai tada, kai jisai tam tikram laikotarpiui šito konkretaus pagrindo po savo kojų nebejaucia. Tai yra kaip

VIENAS IS NAUJAUSIŲ DAIL. V. K. JONYNO DARBŲ: ETIUDAS MIN. ST. LOZORAČIO PORTRETUI (1951).

rasti Ralstonui nė krislielo galiesčio. Ypač dėl to, kad būtų nebe tas, ir jė šitai žino. Mes visi žinome. Jei ge-Ralstonas, o taip pasitaikydavo, visiškai neįvertino tų rai jausitės, likite čia, kol sulauksite šimto metų; iš-jėgu, su kuriomis turėjo reikalo. Štai, pavyzdžiui, dėl tiesų, mes tikimės, kad tamsta liskė.

paties Čipso. Jis padoriai neprisiškai net įprastinio Brukfildui papročio ir jo pasirodymo ginti save ir sa-nusistatė.

Tada — ir tada vėliau, kai prisimindavo — Čipase
12.
Taip jis liko Brukfilde, stengdamasis kiek begalima mažiau tetrėti reikalų su Ralstonu. O 1911 m. išėjo Ralstonas, ieškodamas „geriau“; jam buvo pasiūlyta vadovauti didesnei viešajai mokyklai. Jo įpėdinis bu-vo žmogus, pavarde: Cateris, kurį Čipase mėgo; šis buvo net už Ralstoną jaunesnis — trisdešimt ketve-rių. Spėjama, kad jis buvo labai gabus; kiekvieno at-tai. Pats save nusitebio nusprendęs, kad Ralstono bū-ta perdm nepopuliarus; jo buvo prisibijoma, ir reiki-kama jam pagarba, bet ne nebūta mėgiama; o šituo Čipso atsitikimu nepalankumas išaugo iki tokio taš-ko, kad įveikt baimę ir net sugrįvo pagarbą. Buvo kal-bama, kad mokykloje galima net susilaukti savos rū-šies viešo suklidimo, jei Ralstonas išstremų Čipso. Mo-kytojai, daugumas jo jauni žmonės, kurie sutiko, kad Čipase yra beviltiškas senamadis, grupavosi apie jį, nes neapkęt Ralstono vergijos ir senajame veterane ma-tė kovotoją. O vieną dieną Brukfilde lankėsi valdyto-jų pirmininkas, seras Džonas Riversas, aplenkė Ralsto-ną ir nuėjo tiesiai pas Čipso.

— Puikus vyras, tas Riversas, — jau gal dvylikta kartą, būdavo, pradės pasakoti Čipase tai istoriją p. Vi-ketel. — Ne kažin kaip — hm — gabus klasėje. Atsi-menau — hm — jį, niekad, būdavo, nepajėgdavo įveikti veiksmazodžių. O dabar, mačiau laikraščiuose, hm, pa-darė baronetu. Matote, hm, matote.

Ta 1908 m. rytą, paėmęs Čipso už parankės, kai jis vaikščiojo aplink tūstaujančias kriketo aikšteles, seras Džonas kalbėjo:

— Čipse, senasis vaikine, esu girdėjęs, kad buvai susigintęs su Ralstonu. Dėl tamstos mano labai gaila, kad turėjau išgirsti tai, bet noriu, kad tamsta žinotum, jog valdytojai iki vieno yra su tamsta. Šito vyro mes smarkokai nemėgstam. Labai guduris ir panašiai, net truputį per guduris, jei tamsta nori žinoti. Giriasi pa-dvigubins mokyklos išlaikymo fondus, kažkaip biziūma-damas biržoje. Reikia pasakyti, kad padvigubino, bet toks, kaip jis, vaikinas reikalingas priežiūros. Taigi, jei jis pradės tamstai rodyti savo svorį, mandagiai pa-sakyk jam, kad jis gali eiti po velnių. Valdytojai ne-nori, kad tamsta pasitrauktum. Be tamstos Brukfildas

Vos tik atvykęs iš Australijos pateko kariuomenėn

Jungtinės Amerikos Valstybėse ameri-kičių karinė tarnyboje vis daugiau pa-tenka lietuvių tremtinių. Tai vieno, tai ki-toj kolonijoj pašaukiama vyrų karo tarny-bon. Yra jau ir savanoriais stojančių ka-riuomenėn. Iš Massachusetts valstijos pasku-tiniu metu visa eilė lietuvių, neseniai nu-vykusių Amerikon, pašaukti atlikti karinę tarnybą. Kiek anksčiau iš Hudson kariuo-menėn J. Elmas, iš Worcesterio Valerjus Gražulis, ir kiti. Neseniai iš Brocktono sa-vanorij į aviaciją išvyko Jonas Vasilūnas.

Kaip mūsų vyrai jaučiasi amerikiečių kariuomenės elisė? Į tai geriausiai atsa-ko tie, kurie jau susipažino su jos gyvenimu. Prieš kelias savaites Worcesterin atostogų parvyko V. Gražulis. Iš Europos jis buvo emigravęs Australijon. Pasiekęs Australiją Adelaidėje dirbo prie geležinkelio. Pernai metais pasiekė Jungtines Amerikos Valsty-bes. Pagyveno čia kiek ir buvo pašauktas karinė tarnyboj. Dabar su juo, grįžusiu atostogų, iškalbėjus patiri, kad jis karinė tarnyboje patenkintas. Tikisi įsigyti gyveni-mo labai reikalingų žinių. Patekęs medic-i-nos skyriun. Geros sąlygos šioje srityje įsi-

gyti žinių. Tėra baigęs 7 klases ir jau buvo Worcesteriye pradėjęs mokytis, kai pateko kariuomenėn.

Worcesteriye veikia Meno Mėgėjų Rata-lis. Kiek lietuvių patenka amerikiečių ka-riuomenėn gali nusakyti, kiek, palyginti per neilga laiką, šis ratelis išleido savo na-rių. Neseniai įvyko jau 10-jo išleistuvės. Neseniai išleistas Krasauskas, spalio 4 die-ną įvyko V. Martinonio išleistuvės.

Visi šie vyrai, patekę į amerikiečių ka-riuomenės eiles, kartu krauna įnaša Lietu-vos laisvei.

Bal. Brazdžionis.

VEIKLA

100 000 svarų drabužių. BALFas Ameri-koje paskutiniu metu vykdė drabužių vāj. Buvo užsimota surinkti bent 100 000 svarų drabužių ir dar lapkričio eigoje pasiūsti į Vokietiją.

Surinko 9000 dolerių. New Yorke BALFo centro pastangomis vykdytos didžiosios rinkliavos metu surinkta 9000 dol. Atrodo, kad būsia kiek daugiau surinkta, tačiau dar ne visi rinkėjai atsisakė, tad galutinė su-ma nėra įmanu paskelbti.

Išsteigta Lietuvių Bendruomenė Ameri-koje. Kaip jau buvo trumpai informuota, lapkričio 18 diena New Yorke įvyko iškil-mingas Lietuvių Bendruomenės įsteigimo aktas, dalyvaujant per 1000 įvairių Ameri-kos lietuvių organizacijų atstovų. Lietuvių Bendruomenės įsteigimo metu pasakytos kalbos lapkričio 25 dieną per Amerikos Balso siūtuvą buvo perduotos į Lietuvą. Tuo tarpu Amerikos Lietuvių Bendruome-nės laikiną vadovybę sudaro laikinasis or-ganizacinis komitetas, kuris turės paruošti rinkimų statutą. Jau dabar pasireiškia kai kurių grupių užsimojimai Amerikos Lietu-vių Bendruomenės vadovybę paimti į savo rankas.

Mokytojų sąvaizdavas New Yorke. New Yorke įvyko vietos ir plačios apylinkės lie-tuvių mokytojų sąvaizdavas, kurio metu aptarti švietimo klausimai. Skaliytį Kulio ir Danisevičiaus referatai. Šio sąvaizdavi-mo dalyviai nutarė pasiūsti sveikinimą Elizabeth klebonui, kuris bene vienintelis visoje Amerikoje lietuvių parapijos moky-klos programon privalomais dalykais įtrau-kęs lietuvių kalbą, Lietuvos istoriją ir ge-o-grafiją. Šią mokyklą lanką ir kitataučių vaikų ir visi patenkinti lietuvių kalbos privalomu įvedimu.

Didins formata „Australijos Lietuvis“. Australijoje einas dvasiaitinis „Australi-jos Lietuvis“, kuris arti prieš metus laiko iš rotatorinio pradėtas spausdinti spaustu-vėje, nuo ateinančių metų žada keisti for-matą, jį žymiai padidindamas.

Atsiūsta paminėti

ZEME. Naujosios lietuvių poezijos anto-logija. Redagavo Kazys Bradūnas. Įvada parašė Juozas Girmis. Antologijoje spaus-dinama kūrybos Juozo Kėkšto, Kazio Bra-dūno, Alfonso Nykos Niliūno, Vytauto Mačernio ir Henrikio Nagio. Knogos aplan-čias dail. K. Janušio. Išleido „Lietuvių Dien-os“, Los Angeles, JAV. 193 pusl. Kalna 4 dol. Atspausa 1000 egz.

Tremties

Nr. 70

1951. XI. 28

Tremties prenumeravimo sąlygos:

Vokietijoje 1 mėnesiui 3 DM, 2 mėnesiui 5 DM, 3 mėnesiui 7 DM, 6 mėnesiui 12 DM, 12 mėnesiui 22 DM. Anglijoje 1 mėnesiui 1 šil., 2 mėnesiui 1.5 šil., 3 mėnesiui 2 šil., 6 mėnesiui 3.5 šil., 12 mėnesiui 6 šil. Amerikoje 1 mėnesiui 1 dol., 2 mėnesiui 1.5 dol., 3 mėnesiui 2 dol., 6 mėnesiui 3.5 dol., 12 mėnesiui 6 dol. Neapmokėti skelbimai nepasididina. Rankraščiai taisykloms ir sąlygoms. Nesuapmokėti skelbimai nepasididina. Rankraščiai taisykloms ir sąlygoms.

Pro geležinę uždangą

Ką kalba Vilnius?

Lietuvos atstovai į visasajunginę tautos šalininkų konferenciją...

Vilnius. Lapkričio 25 d. tarybinės Lietuvos atstovai išvyko Maskvą į lapkričio 27 dieną prasidėjusią III-ją Visasajunginę Tautos Šalininkų Konferenciją. Konferencijon išvykstanti konferencinė Viltienė pareiškė, jog tik dabar, kolchozuose, „sudarome laimę“...

Delegacijos visasajunginė konferencijon Maskvoje sudėtis: skulp. P. Aleksandravičius; S. Apvvala — komjaunuolių sekretorius; Klaipėdiete audėja E. Bakuljeviene; kretininkė gydytoja A. Beršauskaitė; J. Blažavič; kom. S. Vainiūnas; Šiaulių „Pergalės“ kolchozo brigadininkas K. Valtiekūnas; L. Valneikytė; A. Venclova; kolchozinkė Viltienė; stud. G. Grigonis; stud. Didžiulis; šaltkalvis Zužus; prof. Mažylis; J. Matulis; fabriko darbininkė G. Martiniene; deputatė Mordosaitė; Vilniaus vidurinės mokyklos mokinė Petrasaitė ir kt.

Antireligijinis seminaras

Vilnius. Lapkričio 16-21 dienomis Vilniuje vyko antireligijinis seminaras, kurio metu skaityti antireligijiniai referatai. Pamašius seminarai artimiausiu laiku numatyti Kaune, Šiauliuose, Klaipėdoje ir kitose Lietuvos vietose.

Nevienodai kolchozinkai atlyginami

Trakai. Trakų rajono kolchozų pirmininkai ir sąskaitininkai, — Vilniaus radiofono pranešimas, — baigus atlikti paruošius prievoles, turėjusieji supirkinima, kuriame aptartas kolchozinkų už darbą atlyginimo klausimas. Ta proga buvo pranešta, jog „Aušros“ kolchozo kolchozinkai už darbadienį gausią po 4 kg grūdų (darbadienį, laisvę pasiekusių pasakojimais, kartais tenka dirbti kelias dienas. Tr.), kitų kolchozų kolchozinkai gausią, toliau buvo pranešta, po 2 kg grūdų už darbadienį. Kai kurie kolchozai duoda už darbadienį po 1 kg grūdų avansu, tačiau kiek iš tiesų

avansu duoda grūdų moka už darbadienį pranešimas nutylo. Greičiausiai tu kolchozų tokios normos, kad kolchozinkas negali, net ir bolševikų akimis išmisti, dėl to nutarta duoti avansus. Būdinga tai, jog iš pranešimo aiškėja, jog Lietuvoje ne visi kolchozinkai vienodai atlyginami. Toliau priklauso nuo derliaus. Ji suėmus, pirmoje vietoje atliekamos prievolės Maskvą. Jei po to dar kiek palieka kolchozinkams — primetama šis tas ir jiems. Kalbama — nieko negauna ir dar apskaitina apskaitininkai.

600 agitatorių „tikrinėja“ žemaičius

Darbenai. Darbėnų apylinkė laikoma viena iš pavyzdinių agitacinio darbo pavyzdžių. Čia esą gerai susiorganizavę agitatoriai. Visoje apylinkėje esą 600 agitatorių, kurie „šviečia“ kolchozinkams bei kitus apylinkės gyventojus. Ypatingai pasižymi agitaciniame darbe Darbėnų mokyklos mokytojas Kirsnauskas, Balsevičienė ir kt.

Kolchozuose stiegs Raudonojo Kryžiaus punktas?

Kaunas. Kaune įvyko Raudonojo Kryžiaus darbuotojų tarnybinis pasitarimas, kurio metu svarstytas klausimas apie galimybę kolchozuose pradėti organizuoti Raudonojo Kryžiaus ratelius bei punktus.

Apšviest kolchozinį gyvenimą...

Užvenčias. Paskutinio metu Virvytės srovė panaudoja hidroelektrinių statybas. 35 km tarpe sudarytos užtvankos, kurios įgalinsios pastatyti hidroelektrines stotis. Viena tokia stotis, su pagalba „broliškų“ respublikų, jau esanti pastatyta ir 5 Užvenčiui ir jo apylinkėms kolchozai gauna elektros šviesą. „Išėjus“ lempučių padarysiančios kolchozinkų gyvenimą šviesą. (Žinoma, jei elektros lempučių šviesa galėtų pasotinti alkaną kolchozinką, tuomet jo gyvenimas kiek praskaidrėtų. Tr.).

TREMTIES INFORMACIJA

Lietuviškos transliacijos per Vatikano slaptumą. Gruodžio 7 dieną 18 val. vidurio Europos laiku per Vatikano radio slaptumą bus duodama lietuvių kalba transliacija atmintinai 40 metų veiklos sukakčiai paminėti. Transliacija skiriama tėvynėje palikusiems.

Krašto Valdybos sekretorius išvyko Ameriką. Jau buvo pateikta informacija, jog PLB Vokietijos Krašto Valdybos sekretorius ir švietimo inspektorius Pr. ruošiasi emigracijai. Rengiantį šį TREMTIES numerį gauta informacija, jog Pr. Karalius su šeima jau yra pakeliui į Jungtines Amerikos Valstybes.

Išvyko TREMTIES atstovas. Stp. Paulauskas, TREMTI atstovavęs Belgijoje nuo jos įsteigimo, lapkričio 25 dieną per Bremeną uostą išvyko į Kanadą, iš kur pasižadėjo ir toliau TREMTIAI talkinti. Mr. Stp. Paulauskui sėkmės naujoje laisvėje.

Pranešimai, ieškojimai, skelbimai

PRANEŠIMAS

apie BALF-o įstaigos Munchene perkėlimą. 13 Rauchstr., München. BALF-o įstaiga įsikūta į München-Pasing, am Stadtpark 20, room (kambarys) 12, tel. 82 482 extension 82. Telegramų adresas: IRO Pasing ULRA.

Istaigos darbo valandos 8.30–12 ir 13.30–17.30 išskyrus šeštadienį ir šventas dienas.

Visus raštus prašoma adresuoti: ULRA, München-Pasing, am Stadtpark 20. BALF-o įstaiga Munchene.

Prašo atsiliepti

Stallauskas Vladas, gyv. Memmingerberg, Regierungslager, Bl. 1/49a, US-Zone, Germany, prašo atsiliepti Ciuchurka Antana, kuris 1948 m. buvo išemigravęs į Angliją. Ieškomasis arba žinantiesi jo adresą prašomi pranešti aukščiau nurodytu adresu.

Paleiškojimas

Paleiškoma Marija Zaleckaitė — Kulikauskienė. Ieškojimai ar žinios apie jos adresą prašomi pranešti TREMTIES redakcijai. Laiklaid bus perduoti jos giminiui. Rašyti: TREMTIS, (13b) Memminger, Postfach 2.

NAUJOS GALIMYBĖS SIEKTI MOKSLŲ

Pabaltiečių Krikš. Stud. Sąjunga praneša, kad šiuo metu sąjungos bendrabutyje Hangelare prie Bonnos... susidarė galimy-

Gydo Dr. Karvelienė. Žinoma visuomeninė Dr. Karvelienė, susilpnėjus sveikatai, išvyko gydytis vienon Vokietijos gydyklon. Karvelių dukra nuo šio rudens pradėjo studijuoti Paryžiuje.

Laiškai su tremtiniais į užjūrus. Lapkričio 24 d. iš Bremeno uosto išplaukė du didžiuliai laivai su emigruojančių tremtinių transportais į JAV. Lapkričio 25 d. laivas „SS Fairsea“ išplaukė Kanadon, su kuriuo išvyko nemaža lietuvių.

Galima gauti kalendorėlius. TREMTIES išleisto dviem metams (1951 ir 1952) kišeniui kalendorėlius dar galima gauti. Pažymima, kad kalendorėlius už Vokietijos ribų nusiunčiamas. Vokietijoje gyvena tautiečiai, jo gali gauti žymiai nupiginta kaina, atsiųstę 30 pfen. pašto ženklais. Kalendorėlius pateikia nemaža adresų mūsų žymesniųjų laikraščių, išsėjančių įvairiose šalyse ir lietuviškų įstaigų.

bės priimti 15 lietuvių jaunuolių, norinčių įsigyti sau profesiją. Metų riba: nuo 14 iki 25 metų. Sąlygos ypač palankios turintiems pagėgelių liudymą „A“ (Flüchtlingssweis „A“) — jie bus vokiečių įstaigų šelpiami. Kitiems jaunuoliams tačiau tikimasi susilaikyti pašalpos iš lietuviškų organizacijų. Tokiu būdu

a) lankyti prekybos, amatų mokyklą; b) atlikti prekybinę praktiką krautuose, c) tapti siuvėju, batusiuviu, šaltkalviu, automechaniku, daržininku, staliumi ir kit. praktiškai darba pas meistrai;

Yra suteikiamos ypatingai palankios sąlygos. Jos yra šios:

1. nemokamas maistas, butas, apskaitbimas;
2. aprūpinimas drabužiais, skiriamas tam tikslui kiekvienam 200 DM metams (tik turintiems pab. liud. „A“);
3. pastovus išdavimas kišenpinigių (tik turintiems pab. liud. „A“);
4. padėjimas susirasti atitinkamą užsiėmimą;
5. gyvenimas nedideliuose kambariuose (vyresni po 1, jaunesni po 3 vienam kambarį) su centraliniu apšildymu ir bendra valgykla;

Visi suinteresuoti prašomi kreiptis šiuo antraštu:

Pastor J. Urdzė
(22c) Hangelar (Siegkreis)
Balt. Christl. Studentenheim

Pastangos Vokietijoje sudaryti bendra tremtinių atstovybę

Jau praėjusia vasara buvo kilęs sumanymas Vokietijoje sudaryti bendrą tremtinių atstovybę, kurioje įeity atstovai iš visų tautybių. Iki šiol tokios atstovybės uždavinius stengėsi atlikti INCOPORE. INCOPORE įeina atstovai visų tautybių, bet šio sambūrio veikla daugiausia ribojosi amerikiečių zona. Dėl to buvo iškeltas sumanymas sudaryti „Centrinę Užsieniečių Pabėgėlių Tarybą“, kurioje įeity tautinių komitetų atstovai. Jau vasaros metu tokia taryba buvo sudaryta, kurioje tačiau neįėjo pabaltiečiai. Iš karto, pabaltiečiams atsiskais įeity minėton tarybon, jos organizatoriai maža į tai kreipė dėmesio. Tačiau vėliau, gavę pastabų iš įvairių įstaigų, pradėjo pabaltiečius kalbinti Centrinėn Tarybon įeity.

Pirmiausia pora žodžių apie tai, kodėl pabaltiečiai atsiskais kalbama Tarybon įeity? Norėta išvengti dvilypumo. Buvo aišku, jog INCOPORE savo pretenziją atstovauti visus tremtinius neatsisakys, ji naujoji organizacija to taip pat sieks. Tokiu būdu pasidaryti neišvengiama trintis, kuri esamomis sąlygomis nieko gera neduotų. Dėl šitų tad motyvų pabaltiečiai buvo atsiskais įeity į „Centralat der Nationalen Komitees ausländischer Flüchtlinge“. Pabaltiečiams atsiskais įeity, šį organą, kuris buvo kuriamas atstovauti visus tremtinius, sudarė lenkų, ukrainiečių, vengrų, jugslovų, rusų ir baltgudžių atstovai. Tačiau greit buvo pasigiesta pabaltiečių atstovų, ypač gavus iš įvairių įstaigų ir organizacijų pastabų. Tuo tikslu visų Vokietijoje esančių užsieniečių tremtinių bei pabėgėlių centrinių komitetų atstovų buvo suauktas pasitarimas Hektaryje. Šiame pasitarime pabaltiečius atstovavo PLB Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas Pr. Zundė. Pasitarimo metu dėl santykių su INCOPORE prieita vieningos nuomonės, jog būtų tiksliau palaikyti „Centrinę tautinių komitetų tarybą“, nes INCOPORE nevisai tinkas atstovauti bendruosius visų tremtinių reikalus. Sutarta buvo, jog jei INCOPORE neatsisakys savo pretenzijų atstovauti tremtiniams, tuo atveju visos tautybės iš jos atsiskais savo atstovus. Šitai sutarus pabaltiečių buvo pareikšta, jog jie sutiks stoti Centrinėn Tautinių Komitetų Tarybon, bet tik tuo atveju, kai padarytus nutarimus įgyvendins kitos tautybės — t.y., reikalui esant, iš INCOPORE atsiskais savo atstovus.

Lietuvos kariuomenės minėjimai Vokietijoje

Lietuvių Reprerzentacinė 4204 Vytauto Didžiojo Sargybų Kuopa Bad Kreuznach surengė, nors ir kuklų, bet labai nuosirdų Lietuvos kariuomenės įsteigimo paminėjimą.

Bendromis jėgomis salė buvo skoningai papuošta ir sudarė jaukią, šventišką nuotaką. Vyčio Kryžiaus Kavalleria ir savanoriai kariai buvo paprašyti užimti garbės vietas.

Paminėjime dalyvavo šiam daliniui vadovaujantis amerikiečių kapitonas CUPP, kuris atsidėjęs sekė įvairius eiga ir stebėjosi Lietuvos didvyrių kovotojų už nepriklausomybę narsumu ir pasišventimu.

Minėjimą atidarė kapitonas Vilkuaitis, šios kuopos vadas; turiningą paskaitą skaitė Bulika.

Meniniai dalni vadovavo kompozitorius Strolas sūnus, Faustas Strolia, o dainas gražiai padainavo Vancėvičius Česlovas.

Kritusių karių dviasis sustiprino mūsų širdis ir pasiryžimą toliau kovoti už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Emigruoją minėti kariuomenės dieną Bremenas. Lapkričio 23 d. Bremen-Grohn stovykloje įvyko Lietuvos kariuomenės minėjimas, kuris buvo pradėtas pamaldomis, po kurių kun. Sarka pamokslė apibūdino lietuvių tautos laisvės ilgesį ir lietuvių karių įnašą Lietuvai siekiant laisvės.

20 val. įvyko minėjimas-susirinkimas. Ji atidarė iš Danijos atvykęs P. Kaminskas. Turiningą paskaitą skaitė Vasario 16-sios gimnazijos buv. dir. Dr. A. Palaitis. B. Petravičius padėkavimavo minėjimui parinktų eilėraščių. Dar žodį tarė buvusieji kariai Vl. Norgela ir Alg. Rusinas. Kaminskas.

Kanadoje lietuvių stovyklų namas Toronto. Toronto lietuvių, kurių čia esama apie 6000, ruošiasi statyti Lietuvių Namus, kuriuose galėtų būti šaukiami susirinkimai, ruošiami įvairūs parengimai ir pn. Namų statymo reikalui sudarytas komitetas. Renkamoms aukoms namų statybai.

Lietuviai pirmąja golfe Spalio pradžioje Argentinos provincijoje Rosario buvo suruoštos golfo varžybos. Šiose varžybose laimėtoju išėjo lietuvis E. Zukas, nugalėdamas stipriausią žaidiką Barbieri. Zukas surinko 152 taškus, vienu tašku viršydamas savo varžovą.

Lietuviai gydytojas, buvęs pasaulio gale... Argentina. Šią vasarą lietuvių gydytojas Laucis buvo gavęs paskyrimą Ugnies Zemen, kuri savą laiką buvo vadinta „pasaulio galu“. Ugnies Zemenė gyd Laucis pavadavo vienos ligoninės direktoriu. Du mėnesius išbuvo Ugnies Zemenė, gyd. Laucis grįžo Argentinon ir gavo paskyrimą Comallo mieste ligoninės gydytoju. Comallo yra Argentinos pietuose, Rio Negro provincijoje.

„Pas mus jau gili žiema“ Vienas TREMTIES Biūtlis iš Kanados rašo, kad Kanados Vakariniėje, ypač Alberto provincijoje, jau prasidėjusi gili žiema. Alberto srityje yra įsikūrusių ir lietuvių tremtinių.

Lietuviai Pietų Amerikoje stato kelius Patagonijoje įsikūrę lietuvis K. Šlapelis

TREMTIES ATSAKYMAI

Mr. A. Bruzgul ir Mr. M. Miklovul Anglijoje: Tamstų adresai pakeisti ir pagal juos nuo šio numerio TREMTIS pradėsime siuntinėti.

Mr. A. Marmal Anglijoje: Per buv. TREMTIES atstovą Tamstos prenumerata buvo padengta iki šiuo metų spalio pabaigos. Prijungus gautąją prenumeratą Tamsta esi už laikraščio atsiskaitęs iki 1952 metų vasario pabaigos.

Dabar aiškėja, kad INCOPORE nė nemanoma atsiskaisyti savo pretenzijų atstovauti visų tremtinių reikalus. Beliktų iš jos atsiskais savo atstovus, tačiau lenkai pirmieji susvyravo. Taip pat ir ukrainiečiai juos pasekė. Šitiems neaiškumams išsiskirti sudaryta komisija; ji pasiūlė sudaryti naują organizaciją, kuri įstaigose atstovautų užsieniečius. Tuo reikalu numatomas paruošti statusas.

kas papasakojo, kaip Danijoje gyveną lietuviai gaudavo žinių iš Lietuvos. Minėjimas baigtas Lietuvos Himnu. Stp. P.

NEI VIENO LIETUVIO BE LIETUVIŠKOS KNYGOS!

1. Prof. P. Skardžius, S. Barzdukas, J. M. Laurinaitis, LIETUVIŲ KALBOS VADOV. VAS, 606 psl., kaina DM 20.
2. A. Macelna, DIDYSIS INKIVIZITORIUS, antrojo papildyta ir pataisyta laida, nagrinėjanti Dievo ir vėlio kovą žmogaus širdy, 221 psl., kaina DM 4.
3. A. Macelna, JOBO DRAMA, žmogies būties apmąstymas kančios situacijoje, 244 psl., kaina DM 5.
4. Dr. P. Galdamavičius, IŠBLOKSTASIS ŽMOGUS, skaudžiai mus klevkveną išlikusios benamybės problemos, 280 psl., kaina DM 6.
5. Al. Baronas, ZVAIGZDĖS IR VEJAI, novelės, 240 psl., kaina DM 6.
6. Gr. Tulaukaitis, PO SVETIMU DANGUM, eilėraščių, 62 psl., kaina DM 3.
7. V. Jonikas, SIELVARTO RAUDOS, poema, 60 psl., kaina DM 3.
8. V. Jonikas, BRANGMENIS, lyrika, 60 psl., kaina DM 3.
9. A. Valčiulaitis, VALENTINA, romanas, antrojo papildyta ir pataisyta laida, 144 psl., kaina DM 4.
10. A. Sabaliauskas, NUO IMSRĖS IKI ORINOKO (PER PAKIRĄ ŽEMĘ), lietuviu misjonieriaus atsiminimai, išpūdziai, per gyvenimą Europoje, pasilapngioje Indijoje ir Pietų Amerikoje, 225 psl., kaina DM 7.

Laidiniai gaunami šiuo adresu: Jonas Rimelkis (13b) MURNAU, Postfach 74. VENTA.

Būitis sretur

yra vienas iš stambiausių Pietų Amerikos kelių statytojų. Jis turi nuosavą lėktuvą, kuriuo atlieka tarnybines keliones. Neseniai K. Šlapelis lankėsi Argentinos sostinėje Buenos Airėse, į kur taip pat buvo atskridęs lėktuvu.

Kapinės, kuriose palaidota 5000 lietuvių Cikagoje lietuvių tautinės kapinės yra įsteigtos prieš 40 metų. Per tą laiką šiose kapinėse yra palaidota arti 5000 lietuvių. Šiais metais šiose kapinėse pastatyta urna, kur bus padedami sudegintųjų pelenai. Čia padėta ir Dr. K. Grinaius urna.

Tremties atstovybės

JAV:
Mr. A. Silūnas
5125 So La Crosse Ave,
Chicago 38, Ill.
Mr. W. Stuošis
1037 Darrow Ave,
Evanston, Ill.
Mr. Vl. Pauža
9124 Quincy,
Detroit 4, Mich.
Mr. Jonas Čėna
212 — E. Illinois Ave,
St. Charles, Ill.
Australijoje:
Mr. P. Lukošūnas
Box 1669 M. G. P. O.
Adelaide, S.A.
Mr. J. Glušauskas
35 Cator Str.,
West Hindmarsh,
Adelaide, S.A.
Argentinoje:
Sr. L. Kančauskas
Calle Paso de Burgos 1783, vietoje TREMTIES Biūtliai gali įsigyti bei Avellaneda. Buenos Aires. užsakyti naujausius TREMTIES leidinius.

Belgijoje:
Mr. K. Zolypas
34, Paire du Horioz,
Tilleur-Liege
Brazilijoje:
Sr. St. Jaseliūnas,
Av. Churchill 94-11° S/1110
Rio de Janeiro, Brasil
Kanadoje:
Mr. F. Valys
244 Shaw str.
Toronto, Ont.
Per šiuos atstovus galima užsisprenumėruoti TREMTI ir užsakyti kitus TREMTIES leidinius:
1) Putino Mykoloičio žymųj romaną „Altoriai Sešely“.
2) Igno Selniaus „Kuprelis“.
3) Vytauto Alanto romaną „Pragsto Povaislės“. Visos TREMTIES išleistas knygos yra įrįstos drobeje.
Kiti laikininkai: TREMTIS turi dar visą eilę maionų laikininkų JAV: Mr. J. Jasinskis So Bostone, Mr. J. Cledas Omaha, Mr. Tr. Praxilons Rockfords, Mr. Vl. Petrasauskas Wankegau, kurie laikina ypač knygų paskleidimė. Per juos

Keliais sakiniiais

Anglų kariuomenė vykde slapta ginklų prekybą? Paskutiniu metu britų saugumo organai išsiskino slapta ginklų prekybą su Arabija. Buvo išsiskinta vienoje jachtose pasitarimas, kuriame dalyvavo aukšti britų karininkai ir Arabijos karaliaus atstovas. Ginklus, skirtus Anglijos gynybai, iš sandėlių, pasirodo, pardavinėdavę anglų kariai. Šion aferon esą įmaišytų ir žymų karščių.

Pavogę studentą, norėjusį laikyti egzaminus. Kalkutoje baigiantis vietos universitete mokslo metams sutruekavo 700 studentų, protestuodami prieš valstybinius egzaminus. Streikinkiniai reikalavo valstybinius egzaminus atidėti. Radosi tik vienas medicinos studentas, kuris norėjo egzaminus laikyti. Šiam streikinkininkai pradėjo grasinti. Universiteto vadovybė iš aukšto užlaimavo vietos policiją, kad ši egzaminų dieną atvyktų saugoti egzaminus laikantį studentą. Policijos vadovybės įsakymu buvo paskirta 500 policininkų saugoti egzaminus laikantį studentą. Tačiau policininkams apsaugos pareigų nereikėjo eiti: — streikinkiniai norintį egzaminus laikyti studentą pagrobė žymiai ankščiau.

1 milijoną lyrų laimėjo ne tas, kas norėjo. 1921 metų birželio 30 dieną prancūzų lakūnas Francols Durafours pirmą kartą nusiledo 4300 metrų aukštyje esančio Montblano kalno viršukalnėje. Nuo to laiko niekam iki šių metų nebuvo pasisėkę kad ir lėktuvu minėto kalno viršukalnėje nusileisti. Vienas italas turtois prieš kurį laiką paskyrė 1 milijoną lyrų tam, kas lėktuvu nusileis Montblano viršukalnėje. Šių metų rudenio susilgavo 1 milijoną lyrų laimėję duose laikraštinkams, kuris iš tiesų laimingai nusileido ton vieton, kur buvo nusileides prancūzų lakūnas. Tačiau jo nelaimė pūsteloje stiprus vėjas ir sportininkų lėktuvą su lakūnu nupūtė nuo viršukalnės. Šis keliasdešimt metrų nuslydo prarajon, tačiau šilko gyvas, tik lėktuvus buvo apgadintas. Tą patyrė kiti du šveicarų lakūnai ryžosi gelbėti nelaimėnį įstrigusių tautiečių. Šiems pasisekė nusileisti Montblano viršukalnėje ir išgelbėti prarajon nuriudėję lakūną su lėktuvu. Pastarieji, ne tas, kuris norėjo, laimėjo 1 milijoną lyrų premiją.

Izraelis perka vokiečių harelvių šalmus. Pokariniais metais Vakarų Vokietiją su kitais amerikiečių tiekiamas pasiekė nemaža vokiečių kariuovių šalmų, kurie kaip kar grabis buvo sąjungininkams palmti Lybijoje, Afrikoje. Vėliau tie šalmai nežalokiu būdu pateko į privataus užsienio prekybininko rankas. Galiausiai iš to prekybininko vokiečių Afrikos korpo šalmus nupirko Izraelio atstovai, už vieną šalmą sumokėdamas po 4 markes. Tokiu būdu Izraelis nupirko 200 000 vokiečių šalmų su visais ženklais, kuriuos išimti neapsimokėję dėl gautos nepaprastai žemos kainos...

Savižudybė sutrukdanti mediciną. Mančesteryje, Anglijoje, chemijos fabrikas pradėjęs gaminti tabletes, kurios pavadinotos „Savižudybė sutrukdanti medicina“. Šios tabletes turinčios tu ypatingą, kad jų atitinkama kiekį paėmus tuojau pat sunkiai užmiega ir miego metu priverčiamas vemti. Šitokiu būdu esą gerai pašalinami iš bandžuosio nusižudytį paimtus nuodus. Anglų gydytojai mano, kad tai būsimanti reali priemonė kovai su savižudybe.

Vos spėjus žmonai susirgti, jau peršait kitos... Paskutiniu metu spaudoje pasirodė informacija, jog Argentinos prezidento Perono žmonai padaryta operacija. Po to sekė spėliojimai, bandant nustatyti ligą. Spėjama, kad Evita Peronienė susirgusi didelia mažakraujyste ir tekę daryti kraujo perliejimą. Tuo metu, kada patyloms Peronienė buvo daroma operacija, jos vyras Peroną jau pasiekė apie 100 laisčių, kuriuos rašantios argentinietės moterys, pasipirsdamos į žmonas...

Gyvatinės ir dvokiančiomis bombomis grasinamos vokiečių firmos. Eilė šiaurinės Vokietijos firmų šių metų pavasarį gavo pasiūlymus savo prekybą nukreipti į Rytų Vokietiją. Firmoms taiki nepadarus, kai kurių vadovai gavo nuodingų gyvulių siuntas, o kitos buvo apmėtytos dvokiančiomis bombomis. Organizacija, prievarta reikalaujanti su Rytų Vokietija vykdyti prekybą, vadinasi „Organisation Consul“, sutrumpintai OC.